

Sygn. akt VI U 250/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 września 2020 roku.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący sędzia Przemysław Chrzanowski

Protokolant starszy protokolant sądowy Aleksandra Łaszuk

po rozpoznaniu w dniu 24 sierpnia 2020 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy H. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o zasiłek chorobowy

w związku z odwołaniem H. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 8 kwietnia 2019 roku, znak: (...), nr: (...)

zmienionej decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 28 maja 2019 roku, znak: (...), nr: (...)

1. zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 8 kwietnia 2019 roku, znak: (...), nr: (...), zmienioną decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 28 maja 2019 roku, znak: (...), nr: (...), w ten sposób, że przyznaje H. K. prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 26 maja 2017 roku do dnia 27 lipca 2017 roku oraz ustala, że H. K. nie jest zobowiązana do zwrotu pobranego zasiłku chorobowego za okres od dnia 26 maja 2017 roku do dnia 27 lipca 2017 roku wraz z odsetkami;

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. na rzecz H. K. kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VI U 250/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 kwietnia 2019 roku, znak: (...), nr: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił H. K. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 26 maja 2017 roku do dnia 27 lipca 2017 roku oraz zobowiązał ją do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego od 26 maja 2017 roku do 27 lipca 2017 roku wraz z odsetkami w kwocie 20.120,98 zł. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że podstawą odmowy prawa do zasiłku chorobowego za powyższy okres jest ustalenie, że ubezpieczona brała udział w szkoleniu (zajęciach) w (...) Szkole Wyższej: w dniu 1 lipca 2017 roku przystąpiła do egzaminu. W zwolnieniu lekarskim lekarz orzekający o niezdolności do pracy wskazał, że w okresie niezdolności do pracy od 26 maja 2017 roku do 27 lipca 2017 roku ubezpieczona powinna

leżeć. Lekarz orzecznik ZUS wydał opinię, że udział ubezpieczonej w egzaminie 1 lipca 2017 roku był niezgodny ze wskazaniami lekarskimi. Zwolnienie lekarskie było wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem, wobec czego ubezpieczona utraciła prawo do zasiłku chorobowego za cały okres oraz jest zobowiązana do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

(decyzja z dnia 8 kwietnia 2019 roku – a.r.)

Decyzją z dnia 28 maja 2019 roku, znak: (...), nr: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. zmienił decyzję z dnia 8 kwietnia 2019 roku w ten sposób, że zobowiązał H. K. do zwrotu odsetek od nienależnie pobranego świadczenia, w pozostałym zakresie pozostawiając decyzję bez zmian. W uzasadnieniu wskazał, że zgodnie z ugruntowaną linią orzeczniczą obowiązek zwrotu należności powstaje dopiero od poinformowania stron o obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

(decyzja z dnia 28 maja 2019 roku – a.r.)

Od powyższych dwóch decyzji H. K. działająca przez profesjonalnego pełnomocnika złożyła odwołania.

W odwołaniu od decyzji z dnia 8 kwietnia 2019 roku odwołująca wskazała, że wnosi o zmianę zaskarżonej decyzji zobowiązującej do zwrotu pobranego zasiłku oraz przyznanie prawa do zasiłku chorobowego. Stanowisko uzasadniła tym, że decyzja organu rentowego jest oparta na błędnych założeniach i ustaleniach. Cięża odwołującej nie była zagrożona. Uczestnictwo odwołującej w egzaminie na (...) Szkole Wyższej w R. nie zagrażało zdrowiu odwołującej, cięża nie była zagrożona, przebiegała normalnie.

W odwołaniu od decyzji z 28 maja 2019 roku odwołująca wskazała, że podtrzymuje argumentację zmierzającą do zmiany decyzji z dnia 8 kwietnia 2019 roku wobec tego, że organ rentowy nie mienił zaskarżonej decyzji w całości przy okazji wydawania decyzji zmieniającej z dnia 28 maja 2019 roku.

(odwołanie – k. 1-2 a.s. VI U 280/19)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań od decyzji, powołując się na słuszność argumentacji w zaskarżonych decyzjach.

(odpowiedź na odwołania – k. 7-7v a.s. VI U 280/19)

Sąd ustalił, co następuje:

H. K. jest osobą prowadzącą działalność gospodarczą w zakresie ratownictwa medycznego. Podlegała do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. Praca odwołującej, jako ratownika medycznego, wymagała wysiłku fizycznego, dźwigania.

(okoliczność bezsporna, nadto zeznania odwołującej H. K. na rozprawie w dniu 25 listopada 2019 roku – protokół k. 70v)

Ubezpieczona była studentem (...) Szkoły Wyższej w R. na kierunku pielęgniarstwo studia stacjonarne od marca 2016 roku. Naukę podjęła od IV semestru, przystąpiła do egzaminu w celu obrony pracy dyplomowej w dniu 1 lipca 2017 roku.

Przygotowania odwołującej do egzaminu nie wymagały od niej wysiłku fizycznego. Większość wiedzy, którą miała, posiadała z okresu pracy jako ratownik medyczny, część wiadomości musiała doczytać z artykułów.

(pismo z dnia 5 marca 2019 r. – a.r.; zeznania odwołującej H. K. na rozprawie w dniu 25 listopada 2019 roku – protokół k. 70v)

H. K. pozostawała pod kontrolą lekarza ginekologa położnika R. S.. W trakcie wizyty lekarz leczący odwołującą nie wydawał jej ustnych zaleceń, że odwołująca ma leżeć w łóżku w trakcie zwolnienia lekarskiego, czy nie chodzić. Każdej z pacjentek lekarz udzielał na początku prowadzenia ciąży informacji o przeciwskazaniu do dzwigania, gorących kąpeli w wannie, wieszania firanek. Przed wizytą w dniu 25 maja 2017 roku i później do końca ciąży odwołująca miała dolegliwości – bóle brzucha, nudności, bóle i zawroty głowy.

(zeznania świadka R. S. na rozprawie w dniu 25 listopada 2019 roku – protokół k. 70v, protokół k. 105)

Lekarz ginekolog-położnik R. S. w dniu 25 maja 2017 roku wystawił odwołującej zaświadczenie lekarskie ZUS ZLA seria (...)numer (...), w którym stwierdził niezdolność do pracy odwołującej od 26 maja 2017 roku do dnia 27 lipca 2017 roku. W pozycji 15 (wskazania lekarskie) lekarz wystawiający zwolnienie lekarskie wskazał, że odwołująca powinna leżeć (kod 1).

(ZUS ZLA BR (...)- a.r.)

Ubezpieczona w trakcie wizyty w dniu 25 maja 2017 roku miała prawidłowe wyniki badań, przebieg ciąży był prawidłowy, w dokumentacji medycznej brak jest zalecenia, aby odwołująca leżała. Odwołującą była w 27 tygodniu ciąży. Brak było wskazań do umieszczenia w zwolnieniu lekarskim zapisu, aby odwołująca leżała.

Uczestnictwo odwołującej w egzaminie 1 lipca 2017 roku nie wpłynęło na stan zdrowia jej, jako osoby ciężarnej, ciąża przebiegała prawidłowo i została rozwiązana fizjologicznie 21 sierpnia 2017 roku. Celem wystawionego zwolnienia lekarskiego było odsunięcie odwołującej od pracy – na stanowisku – ratownika medycznego.

(opinia biegłego ginekologa położnika A. L. – k. 75-76, zeznania świadka R. S. na rozprawie – protokół k. 105)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy oraz aktach organu rentowego. Sąd ustalając stan zdrowia odwołującej oraz wpływ wyjazdu i udziału w egzaminie w dniu 1 lipca 2017 roku oparł się o dowód z opinii biegłego z zakresu ginekologii położnictwa. W ocenie Sądu opinia biegłego jest spójna, logiczna oraz zawiera uzasadnienie pozostające w związku z ustaleniami biegłego. Została sporządzona na podstawie dokumentacji medycznej zgromadzonej w aktach sprawy. Ostatecznie Sąd rozpoznający sprawę uznał, że zbędne jest zasięgnięcie opinii uzupełniającej biegłego z zakresu ginekologii (k. 101), ponieważ wbrew temu, co twierdził pełnomocnik odwołującej nie jest sprzeczna, tylko zawiera kompleksowo analizę zagadnień problemowych przedstawionych biegłemu w tezie dowodowej oraz piśmie organu rentowego.

Sąd zważył, co następuje:

H. K. złożyła odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 8 kwietnia 2019 roku, znak: (...), nr: (...), zmienionej decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 28 maja 2019 roku, znak: (...), nr: (...) w przedmiocie zasiłku chorobowego za okres od dnia 26 maja 2017 roku do dnia 27 lipca 2017 roku.

Organ rentowy odmowę prawa do zasiłku chorobowego za cały okres od 26 maja 2017 roku do 27 lipca 2017 roku oparł o art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U.2019.645 j.t.; dalej jako ustawa zasiłkowa) który stanowi, że ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

Zachowaniem niezgodnym z celem zwolnienia określić można takiego typu postępowanie, które w powszechnym odczuciu jest nieodpowiednie dla osoby chorej i może nasuwać wątpliwości co do rzeczywistego stanu zdrowia ubezpieczonego (I. Jędrasik-Jankowska, Prawo socjalne. Komentarz..., art. 17). Wykorzystywaniem zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia jest zawsze wykonywanie czynności mogących przedłużyć okres

niezdolności do pracy. Celem zwolnienia od pracy jest zaś odzyskanie przez ubezpieczonego zdolności do pracy, stąd w jego osiągnięciu przeszkodą mogą być wszelkie zachowania ubezpieczonego utrudniające proces leczenia i rekonwalescencję (por. wyrok SN z dnia 14 grudnia 2005 r., III UK 120/05, OSNP 2006, nr 21-22, poz. 338). Za zachowania niezgodne z celem zwolnienia w orzecznictwie uznano: nadużywanie alkoholu, podejmowanie działań, których chory powinien unikać (wyrok SA w Katowicach z dnia 30 lipca 1991 r., III AUr 144/91, OSA 1991, z. 4, poz. 12), wzięcie udział w wycieczce zagranicznej - pielgrzymce do W. (wyrok SN z dnia 21 października 1999 r., I PKN 308/99, OSNP 2001, nr 5, poz. 154; M. Prawn. 2001, nr 7, s. 408), wzięcie udziału w imprezie towarzyskiej czy rozrywkowej, jak również demontaż okien w budynku należącym do spółdzielni mieszkaniowej w celu wykorzystania ich dla potrzeb własnych (wyrok SN z dnia 21 stycznia 1999 r., I PKN 553/98, OSNP 2000, nr 5, poz. 185).

Mogą mieć miejsce również sytuacje, w których ubezpieczonemu, który formalnie postępuje sprzecznie z zaleceniami lekarskimi, nie będzie można postawić zarzutu, że wykorzystuje zwolnienie niezgodnie z jego celem. Tak będzie przykładowo wówczas, gdy ubezpieczony, który zgodnie z zaleceniami lekarza "powinien leżeć", mieszkający sam, udaje się do sklepu po niezbędne artykuły żywnościowe. Stąd w piśmiennictwie podnosi się, że przy badaniu wystąpienia tej przesłanki utraty prawa do zasiłku, z uwagi na to, że została określona bardzo ogólnie, należy wziąć pod uwagę okoliczności konkretnego przypadku (A. Marek, Kiedy pracownik traci prawo do zasiłku chorobowego, GP 2006, nr 7).

W tej sprawie Sąd uznał, że udział H. K. w egzaminie w dniu 1 lipca 2017 roku, wbrew temu co organ rentowy podnosił, nie był niezgodny z celem zwolnienia lekarskiego. Jak ustalano na podstawie opinii biegłego z zakresu ginekologii-położnictwa, mimo formalnego wpisania w zwolnieniu lekarskim, że ubezpieczona musi leżeć, to ze względu na stan ciąży takie zalecenie było całkowicie zbędne. Stan ciąży był dobry, ponadto w dokumentacji medycznej sporządzonej przez lekarza R. S. brak jest jakiegokolwiek adnotacji, że odwołująca ma ciążę zagrożoną lub taką, która wymaga leżenia, i uniemożliwia się poruszanie się. Na wizycie lekarskiej w dniu 25 maja 2017 roku R. S. nie mówił, że odwołująca nie może brać udziału w jakichkolwiek szkoleniach, że nie może się przemieszczać. Nie udzielił ustnie odwołującej żadnych zleceń, które sprowadzałyby się do nakazania odwołującej, aby leżała, nie chodząc. Ponadto, co istotne jej udział w egzaminie w dniu 1 lipca 2017 roku nie był niezgodny z celem zwolnienia lekarskiego rozumianego, jako odzyskanie zdolności do pracy. Nie przedłużył tego zwolnienia lekarskiego. Kolejne zwolnienia lekarskie jak wynika z ustaleń Sądu, które były wystawiane do końca ciąży nie były związane z pogrożeniem się stanu zdrowia odwołującej w wyniku udziału w egzaminie w dniu 1 lipca 2017 roku, tylko z powodu utrzymujących się u odwołującej nudności, zawrotów i bólów głowy, które występowały jeszcze przed wizytą w dniu 25 maja 2017 roku. Wobec powyższego udział w egzaminie w dniu 1 lipca 2017 roku nie spowodował, że było to wykorzystywanie zwolnienia lekarskiego niezgodnie z jego celem. Nie została spełniona przesłanka z art. 17 ust. 1 ww. ustawy zasiłkowej. Wobec czego na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy zasiłkowej odwołująca ma prawo do zasiłku chorobowego za okres niezdolności do pracy od 26 maja 2017 roku do 27 lipca 2017 roku.

Zgodnie z art. 84 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11. Świadczenie które pobrała odwołująca z tytułu zasiłku chorobowego za okres od 26 maja 2017 roku do 27 lipca 2017 roku (należność główna - 17935,47 zł) jest należne i nie może być traktowane jako nienależne. Wobec czego nie podlega ono zwrotowi w żadnym zakresie.

Mając powyższe na względzie, Sąd na mocy art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c. i ww. przepisów zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 8 kwietnia 2019 roku, znak: (...), nr: (...), zmienioną decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 28 maja 2019 roku, znak: (...), nr: (...) i przyznał H. K. prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 26 maja 2017 roku do dnia 27 lipca 2017 roku oraz ustalił, że H. K. nie jest zobowiązana do zwrotu pobranego zasiłku chorobowego za okres od dnia 26 maja 2017 roku do dnia 27 lipca 2017 roku wraz z odsetkami.

W przedmiocie kosztów procesu – z uwagi na złożone dwa odwołania od dwóch decyzji organu rentowego – Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat

za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265 j.t.) i zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. na rzecz H. K. kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.